

gratiam reparati, adjutrice gratia, sine peccato esse possint, sed quia fomes peccati et lex membrorum ad agonem in hac vita semper relinquitur. Unde semper cadimus, semperque a Domino debitam nostram dimitti petimus; semper ergo, dum vivimus, necessario veniam rogamus, quia, quantum ad actum, necessario peccamus.

Quæris etiam: Si de nihilo quotidie novæ sunt animæ, quomodo verum quod scriptum est: Qui vivit in æternum, creavit omnia simul? Dicimus autem, quia vere simul omnia facta sunt; tunc enim, vel in actu proprio, vel in materia, facta sunt singula. Animæ ergo quæ modo, ut quidam volunt, de nihilo fiunt novæ, per consimilitudinem ibi quoque sunt factæ. Prima enim anima ad imaginem et similitudinem Dei facta est; hæc vero natura in singulis animabus ipsa est. Quæris quoque si anima non ex traduce propagatur, quando corpori infunditur, utrum quando semen emittetur: an emissum, quando concipitur: an conceptum, quando formatur? Legimus quidem in Moyse: « Qui percusserit mulierem prægnantem, et illa abortierit; si formatus fuerit, reddat animam pro anima; si formatus non fuerit, muletetur pecunia (Exod. xxi). » Per hæc igitur volumus intelligi prius formato corpori nunquam animam infundi: quia prius convenit domum preparari, et sic habitatorem ingredi. In Adam quippe prius formatum est corpus, deinde spiritus insuflatus. Sed forsitan secundum spontaneum motum formato jam corpore, incipit anima vigere, quæ quæta motu ibi et antea potuit inesse. Quomodo enim concreescere et coagulari, et ad formam usque provehi potuit, si prius inanimatum fuerit? Qui autem animam ex parente cum semine carnis infundi asserunt; si animam ex anima corporeo semine trahunt, quid aliud animam, quam corpus esse convincunt? Si autem ex incorporea incorpoream trahunt, quid dicunt? an pars ex anima infunditur quæ concreseat in animam quæ formetur? sed extendi atque concreescere, et in partes dividi, nec animæ quidem convenit, sed corpori. Quod si patris anima se totam in filium transferat, ut et in filio sine sui detrimento animam faciat: quid est aliud dicere, quam non multas animas, sed unam omnium animam esse? Augustinus quidem

A dicit: Mirum, si ullus sensus humanus comprehendit, quoniam modo tanquam lucerna de lucerna accendatur, et sine detrimento alterius alter ignis existat, sic anima de anima parentis fiat in prole, vel traducatur in prole, utrum incorporeum semen animæ suæ quadam occulta et invisibili via seorsum ex patre in matrem fluat, cum sit conceptus in femina; aut, quod est incredibile, in femine corporis lateat. Cum autem fluunt irrita sine ullis conceptis semina, utrum semen animæ non simul exeat, an summa celeritate, atque atomo temporis unde exierat recurrat, an pereat; et si perit, quomodo ipsa, cujus semen mortale est, immortalis est anima; an immortalitatem tunc accipit quando formatur, ut vivat. Item, si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non est. Neque in Christum credimus, ut nascamur, sed ut renascamur, quomocumque nati fuerimus. Item, etsi utrum anima ex traduce descendat, vel non, quemadmodum explicari possit ignorem, illud tamen credo quod et hinc divinatorum eloquiorum clarissima auctoritas esset, si homo id sine dispendio promissæ salutis ignorare non posset. Item, Mediatoris animam nullum ex Adam traxisse dubitare fas non est. Si enim nulla propagatur ex altera, ubi omnes tenentur propagatæ carne peccati, quanto minus credendum est ex propagine peccati eis animam Christi venire potuisse, cujus caro venit ex Virgine, non libidine concepta, sed fide? Si autem peccato primæ animæ peccatricis, ideo cæteræ tenentur obnoxie, quia ex illa sunt propagatæ, profecto illa quam sibi Unigenitus coaptavit, aut peccatum inde non traxit, aut omnino inde non tracta est. Neque enim non potuit animam sibi trahere sine peccato, qui solvit nostra peccata, aut qui novam creavit animam ei carni quam sine parente fecit, ex terra non potuit novam creare carni, quam sine viro sumpsit ex femina.

Ista dilectioni tue scribere volui, qui tibi nihil omnino negare potui. Si ex his ergo dubitare incipias, a sapientibus dubitata requiras. Si qua vero meliora, Deo volente, super his invenire poteris, amoris debito mihi quoque rescribere non graveris. Vale, charissime.

ANNO DOMINI MCXXV

PONTIUS ABBAS CLUNIACENSIS

NOTITIA

(Gallia Christiana nov. edit. IV, 1134)

Pontius de Mergueil, filius Petri Merguliensis comitis, prior quondam S. Martialis, vel, ut alii vo-

lunt, S. Pontii monachus, ex *Biblioth. Clun.*, col. 1310, seu *alterius ecclesiæ monachus*, quam Clunia

censis ex Chronico S. Bertini, tom. III Anecd., A col. 605 (quæ quidem inter se non pugnant), successor tandem B. Hugonis electus 1109, vi Idus Maii, benedictionem percepit a Guidone Viennensi archiepiscopo. Sane hoc ipso anno, qui primus alicubi dicitur ordinationis Pontii, Hugo de Liziniaco, ipsius consobrinus, de quadam ecclesia ei se munificum præbuit; (1) Paschalisque II papa eidem privilegia confirmavit anno pontificatus decimo, ind. II. Insequenti Petrus Santonensis episcopus abbatiam S. Stephani, quam Ranulfus decessor sancto Hugoni tradiderat, eidem Pontio confirmavit. Item Amelius episcopus Tolosanus, Bernardus Ato vicecomes (Biterrensis), Petrus Raymond, frater dicti episcopi et Adela uxor Petri Raymond, soror Pontii abbatis Cluniac., ei restituit eodem anno ecclesiam S. Columbæ cum suis annexis et appendicibus, ex tabul. Moissiacensi (2). Eodem Amelio consentiente, cum Raimundo præposito et canonicis S. Stephani, Pontius abbas Cluniacensis et Ansquitinus Moissiacensis ecclesiam S. Mariæ de la Dalbade dono recipiunt a Geraldo xenodochii S. Mariæ Deauratæ præceptore, ex tabulis B. Mariæ Deauratæ. An. 1116 Henricus imperator misit legatos ad Paschalem II, quorum primus erat Pontius, qui papæ consanguineus dicebatur; hac autem legatione optime prudenterque functus est, uti et multis aliis negotiis pro pace procuranda in Ecclesia. Una præsertim ex his legationibus disertis verbis exprimitur in charta Guidonis episcopi Gebennensis, Pontio abbati *amico nostro*, inquit; ecclesiam de Condominio cum omnibus appendiciis pro anima sua et animabus antecessorum suorum largientis an. 1119, etc., et presente quoque Wilhelmo Catalaun. episcopo, qui cum prædicto abbate pro pace regni et sacerdotii ad dominum imperatorem Henricum proficisceretur, etc. Pontius iste dicitur ab Orderico Vitali, *Hist.* lib. XII, et consulis Merguiliensis filius, regum et imperatorum consanguinitate proximus, Paschalis papæ (II) filiolus, cujus imperio inter Cluniacenses educatus est, a pueritia docilis, affabilis, in virtutibus stabilis; statura ejus erat mediocris, facies candida. Concinit Joannes Iperius in Chronico S. Bertini, t. III Anecd. col. 605: « Quidam, inquit, juvenis Pontius nobilis genere et alterius ecclesiæ monachus ad episcopatum fuerat electus, sed, reclamantibus altioris consilii viris, papa substituit alium episcopum, et hunc Pontium venerabili Hugoni Cluniac. abbati commendavit attente. » Porro ipsius mores, religio, et peritia litterarum cæteris dotibus consimiles erant: quibus præsidii munitus, modeste quidem, sed fortiter sui monasterii privilegia defendit in celeberrima synodo Remensi an. 1119, mense Octobri, cujus orationem in hanc rem habitam coram concilio refert idem Ordericus libro laudato. Id quoque tum ejus religionem, tum generis nobilitatem luculenter probat,

quod videas vinum, infra sacra missarum solemnia Cluniaci libatum, ex communi vino esse, admonuerit amitam suam dominam Judith Arvernensem comitissam, quæ dedit centum aureos ad emendam vineam, et pro hac eleemosyna venerabilis abbas domnus Pontius eidem comitissæ pro filio ejus Wilhelmo Arvernorum comite et ipsius conjuge, necnon pro filiis Willelmi comitis Roberto et Wilhelmo et filia Judith anniversarium in Cluniaco jugiter persolvendum promisit. Ad Pontium exstat epistola xxxii Paschalis II, de non porrigenda communione intacta, seu qua præcipit ita sumendam Eucharistiam, ut corpus et sanguis seorsim sumantur, exceptis infirmis et *infantibus*; unde probatur tunc communionem sub utraque specie fuisse in usu, ac perseverasse etiam pro infantibus. Est et alia ejusdem summi pontificis epistola XLVII qua Pontio abbati pontificalia concedit ornamenta. Ejus autem successor Gelasius papa II, cui ex Italia fugienti Pontius abbas triginta equos liberalissime dederat, quique vicissim Cluniacense monasterium insigni privilegio donaverat, pie moritur in eodem cœnobio ac sepelitur, ibidemque ipsius loco Calixtus II pontifex acclamatur, qui Pontio et successoribus abbatibus concessit, ut cardinalis Romani officio ubique fungi posset, eidemque Pontio indulset, ut omne genus monachorum, præter excommunicatos, in suum valeret monasterium admittere, ac insuper ecclesias monasterii, omnesque possessiones confirmavit. Data est bulla viii Kal. Martii, indict. XIII, anno 1120, pontific. secundo. Alteram habes ejusdem papæ ad eundem abbatem datam 1122, in Bullario Cluniacensi. Neque vero prætermittendum est Hildebertum Cenomanensem episcopum eidem Pontio vitam S. Hugonis ipsius decessoris nuncupasse, ipsique Wilhelmo Petragoricensem antistitem anno 1121 ecclesiam S. Theodori de Rocabouort tradidisse (3).

Cæterum pluribus narrat illius gesta Petrus Venerabilis, lib. II *Miracul.*, capp. 12 et 13, ex quo sequentia describit Spondanus in Annalibus: Hugone fatis functo, cum in ejus sedem a Cluniacensibus electus fuisset Pontius, per aliquot annos satis modeste cum suis religiosis conversatus est; insequenti tempore monasterium labefactare, ac variis perturbationibus fratrum animos a se paulatim avertere cœpit; quapropter cum per decennium circiter dissensio perdurasset, Romam Pontius ad Calixtum profectus est, ibique abbati officio renuntiavit (abnuente papa, mense circiter Aprili anni 1122 (4), postquam sedisset annis XII), et mox Jerosolymam mansurus se recepit; postea vero mutata mente in Gallias reversus, armis Cluniacum invasit, monachos dire vexavit et expulit, vasa aurea, argentea, villas et dominia abbatiæ velut barbarico more deprædatus, igne, ferro, rapinis et cædibus in religiosum locum impune desævit. Quod scandalum audiens Honorius papa, misit Petrum

(1) Vide Bibliot. Sebus., pag. 440 et 443.

(2) Ibid. pag. 441.

(3) Tom. II novæ Gall. Christ. col. 486, instr.

(4) Vide Chronicon Alberici ad hunc an. 1122.

cardinalem, qui cum Humbaldo Lugdunensi archiepiscopo anathemate percussit Pontium et eos qui ipsi adhærebant. Deinde Romam ad subeundum controversiæ judicium citatur Pontius, ut sese purgaret, sed lata sententiâ idem ut invasor ac sacrilegus ab omni ecclesiastica dignitate depositus est. Exstant ea de re plures Honorii papæ ad Petrum abbatem et ad monachos Cluniacenses epistolæ; quarum in altera sic loquitur: « Pontius siquidem B. Benedicti præceptionibus inimicus et monastici ordinis malleus, qui Cluniacensem abbatiam in manu prædecessoris nostri felix memorie papæ Calixti sine spe recuperationis refutaverat, et se perpetuo Jerosolymis victurum voto astrinxerat, contra voluntatem Dei et nostram Cluniacense monasterium superba obstinatione et presumptione sacrilega occupavit. » Hinc altera ad ipsos Cluniacenses monachos scripta vetat, ne ad Pontium olim abbatem sine Petri tunc abbatis licentia convertantur. Habentur autem Acta depositionis et excommunicationis ejusdem Pontii in codice Celsiniacensi, ex quo ipsa eruta noster D. Claudius Estiennot inseruit tom. IV *Fragmentorum histor.*, fol. 31.

Denique, vix elapso mense ab isto infortunio, diem postremum obiit Romæ anno 1125, iv Kal. Jan., ex notis ad *Biblioth. Cluniac.*, Kalendario sancti Leonorii Bellimontis, et ex Necrologio abbatiæ S. Egidii, quod habetur in bibliotheca Fratrum Prædicatorum Chamberiaci, non iv Idus, uti legitur in *Chronico Cluniac.* Francisci de Rivo. Alibi tamen dies obitus ejus notatur 28 Decembris, et annus 1126: qui quidem magis convenit; nam in Bullario

(5) *Biblioth. Labb t. II*, pag. 501.

A Cluniacensi habetur epistola Honorii papæ ad Petrum abbatem, data xiii Kal. Nov., ind. 3, an. 1126, pontificatus secundo, ex qua constat Pontium adhuc superstitem fuisse. Historiam Pontii concludo verbis Chronici Vosiensis (5): « Jussu apostolici frater comitis de Melgoir sine audientia captus, in turre, quæ dicitur ad Septem salas, usque ad obitum, videlicet v Kal. Jan., in custodia tentus est; sepultus vero fuit quasi pauper, imo captivus apud S. Andream, qui optime per quatuordecim annos Cluniacense monasterium rexerat olim. » Hæc autem verba ex aliis sic interpretari libet: *sine audientia*, idcirco scilicet non fuit auditus, quod recusasset absolvi ab excommunicatione; contendens se a nemine posse excommunicari, quæ responsio insanientis visa est; *in custodia tentus est*: ita etiam Joannes Iperius tom. III. *Anecd.*, col. 660, *quasi pauper*. Honorius II papa scribens ad Petrum abb. Cluniac. epist. 1, de Pontio sic loquitur: « Qui quamvis de malis Cluniaco illatis sæpe commonitus, penitentiam agere noluerit, nos tamen pro reverentia hujus monasterii cujus monachus fuit, eum honeste sepeliri fecimus. » Revera primum sepultus fuit apud S. Andream, sed postea Cluniacum translatus est, ubi visitur ejus sepulchrum in majori ecclesia prope S. Martini oratorium, hominem exhibens pedibus ligatis, quia excommunicatus interit, et manu ac pede amputatis. Exstat ipsius Vita in *biblioth. Cluniac.* pag. 551. Vide etiam observationes Hugonis Menardi in *Martyrologium Benedictinum* ad diem 29 Decemb., pag. 129.

PONTII ABBATIS STATUTA.

(BALUZ. *Miscell.* ed. Luc. II, 183.)

In nomine sanctæ et individue Trinitatis. Noverint omnes fratres et filii sancti Cluniacensis cœnobii, præsentis et futuri, quia ego frater Pontius peccator, abbas indigne vocatus, perpendens qualiter beatus Odilo sancto dictante Spiritu omnium fidelium defunctorum generalem statuerit memoriam, qualiterque pius antecessor noster dominus Hugo abbas fratrum suo tempore defunctorum per aliquot annos celebraverit anniversarium, primo anno nostræ ordinationis communi decrevi consilio et in capitulo Cluniacensi coram omnibus per præsentem paginam confirmavi ut cunctorum fratrum atque sororum congregationis nostræ ab ipsius loci fundatione defunctorum deinceps in vigilia Sanctorum Omnium universalis memoria solemniter recolatur. Quod idcirco maxime in vigilia Sanctorum Omnium constituimus, quia illa generalis cunctorum fidelium

defunctorum commemoratio statim secutura est, retumque nobis videtur ut prius nostrorum specialis recordatio pio inter nos agatur affectu, sicque postmodum et pro nostris et pro omnibus fidelibus defunctis universalis intercessio subsequatur. Hac etiam de causa ut iidem omnes sancti et electi Dei, quorum festivitas prævenitur et honoratur, isto fraternæ pietatis officio divinæ majestati eorumdem fratrum animas sua sancta interventione commendare diguentur. Hanc igitur memoriam tali tenore præcipimus observari ut non solum Cluniaci, verum etiam in cunctis abbatibus nostris, prioratibus, atque cellis, nunc et quandiu Cluniacense cœnobium in sancta religione perstiterit, annualim in eodem die solemnè officium cum missa secundum locorum fratrumque convenientiam devote peragatur, fratresque omnes juxta ordinem suum, prout Deus unicuique gratiam